

מבאר הגמרא באלו צלעות אם נשברו נעשית הבהמה טריפה: 59
אָמַר רַבָּה פַּר פַּר חֵנָה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, וְאִין שֶׁבַר מִטְרִיף אֵלָא
בְּצִלְעוֹת דְּרוּלוֹת שֵׁישׁ פְּהֵן מוֹת, אַבְל לֹא בְּצִלְעוֹת הַקְּטָנוֹת הַסְּמוּכוֹת
 לזנב, שאם אין רוב צלעות שנשברו אלא בצירוף אלו הקטנות, 62
 כשירה. 63
 עד עתה התבאר דין נשברו הצלעות הנשנה במשנתנו, עתה 64
 מבאר הגמרא גם דין נעקרו הצלעות: **אָמַר עוּלָא, בְּן זְבַאי אָמַר,** 65
 כשהצלעות נִעְקְרוּ לגמרי ממקום חיבורם בחוליות השדרה, נעשית 66
 הבהמה טריפה אף אם נעקרו רק פְּרוּב צַד אֶחָד, שלא נעקרו אלא 67
 שש צלעות בלבד. אך אם רק נִשְׁתַּבְּרוּ הצלעות, אין הבהמה נעשית 68
 טריפה אלא פְּרוּב שְׁנֵי צַדָּיִן, דהיינו שתיים עשרה צלעות כמבואר 69
 לעיל. **רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, בְּיַן נִעְקְרוּ בְּיַן נִשְׁתַּבְּרוּ, פְּרוּב שְׁנֵי צַדָּיִן.** 70
 מבאר הגמרא הדין כשגם החוליה נעקרה כולה או מקצתה: **אָמַר** 71
רַב, נִעְקְרָה צִלְעָא אַחַת וְהוֹלִיאָהּ הַמְּחוּבְּרָת אֵלֶיהָ נִעְקְרָה עִפְיָה, מִרְפָּה. 72
 מבררת הגמרא: **אָמְרֵי לִיהַ רַב כְּהֵנָּא וְרַב אִסִּי תַלְמִידֵי רַבִּי, אִם** 73
נִעְקְרָה צִלְעָא מִכָּאן וְ-מִצַּד אַחַד וְגַם הַצִּלְעָא מִכָּאן וְ-שִׁכְנָגְדָה בְּצַד 74
הַשְּׁנַי וְהוֹלִיאָהּ שִׁנְיָהּ מְחוּבְּרוֹת בַּהּ קְיָיְמָת, מַהוּ הַדִּין בּוּזָה. אָמַר 75
לְהוּ רַב בִּלְשׁוֹן תַּמִּיהָ, גִּיסְטָרָא קְאָמְרִיתוּ – הֲרֵי שְׂאֵלְתְכֶם הִיא 76
 באופן שנחלקה הבהמה לשנים, שהרי נעקרו שתי צלעות זו כנגד זו, 77
 ואם כן אין בזה ספק כלל, שהרי לא רק שטריפה היא בכך אלא אף 78
 נבלה. 79
 מקשה הגמרא: **וְהָא רַב נָמִי גִיסְטָרָא קְאָמַר –** והרי גם רב אמר דינו 80
 באופן שנחלקה הבהמה לשנים, שאף שדיבר כשלא נעקרה אלא 81
 צלע אחת, מכל מקום כיון שגם החוליה נעקרה, הרי הצלע שכנגד 82
 שמחוברת אליה נשמטת ונופלת, ולדבריו, דינה שאף נבלה היא, 83
 ומדוע אמר רב בדינו שרק טריפה היא, ומה היתה שאלת רב כהנא 84
 ורב אסי אחר שכבר שמעו ממנו לאסור. מתרצת הגמרא: **בִּי קְאָמַר** 85
רַב, כִּשְׁנִעְקְרָה רַק הַצִּלְעָא בְּלֹא הַחֲוִלְיָא, וְהַצִּלְעָא שְׁכַנְגְדָה נִשְׂאֵרָת 86
 מחוברת בחוליה ואינה נשמטת, ואינה נבלה. 87
 מקשה הגמרא: **וְהָא רַב צִלְעָא וְחֲוִלְיָא קְאָמַר בְּדִינוּ, וְלֹא נִיתַן לוֹמַר** 88
 שדינו אמור כשהחוליה קיימת. מתרצת הגמרא: אף שאמר רב צלע 89
 וחוליא, אין כוונתו שהחוליה כולה נעקרה שאז גם הצלע שכנגד 90
 נשמטת. אלא כוונתו שצִלְעָא וְחֲוִלְיָא בלבד נעקרה, והצלע 91
 שכנגד מחוברת יפה בחצי חוליה הקיימת. 92
 מקשה הגמרא: **מִכְּלָל – אִם כֵּן מִשְׁמַע רַבִּי כְּהֵנָּא וְרַב אִסִּי,** 93
 כשנעקרה צִלְעָא בְּלֹא הוֹלִיאָהּ אִמְרֵי וְ-שֵׁאלוּ לְרַב, שהרי באופן שגם 94
 חלק מהחוליה נעקר כבר שמעו ממנו שאסר, ועל כרחק שלא שאלו 95
 אלא כשנעקרה הצלע לבד, שעל אופן כזה עדיין לא שמעו ממנו. 96
 ואם כן קשה, וְכִי הָאֵם עַל כֵּךְ אָמַר לְהוּ גִיסְטָרָא קְאָמְרִיתוּ 97
 וְ-מִדְּבָרִים אַתֶּם שֶׁנִּחְלַקְתָּ הַבְּהֵמָה וְאִף נִבְלָה הִיא, וְהָאֵמַר עוּלָא, בְּן 98
זְבַאי אָמַר, נִעְקְרוּ הַצִּלְעוֹת, נִעֲשִׂית הַבְּהֵמָה טְרִיפָה אִף שֶׁנִּעְקְרוּ רַק 99
פְּרוּב צַד אֶחָד, שְׁהָן שֶׁשׁ צִלְעוֹת, נִשְׁתַּבְּרוּ הַצִּלְעוֹת, הֲרֵי הִיא טְרִיפָה 100
 כשנשברו פְּרוּב שְׁנֵי צַדָּיִן, הרי שבפחות שמש צלעות אף טריפה 101
 אינה, וכל שכן שבאחת מכאן ואחת מכאן בלבד שאינה נבלה. 102
 מתרצת הגמרא: **אָמַר לְהוּ – יֵשׁ לוֹמַר שְׂאִין בְּדַבְרֵי בֵן זְכַאי סְתִירָה** 103
 לדברי רב, משום דְּהָתֶם זְה שְׂלֹא כְּנִגְדָה זְה – שם בדברי בן זכאי 104
 שאמר שכשנעקרו הרי היא טריפה ברוב צד אחד, מדובר שנעקרו 105
 מכאן ומכאן באופן שלא היו זה כנגד זה, ולכן פחות משש אינה 106
 טריפה, אבל הָכָא בדברי רב כהנא ורב אסי, שאלתם היתה על אופן 107
 שנעקרו שתיים זְה כְּנִגְדָה זְה, ולכך אמר להם רב שאף נבלה היא. 108
 מקשה הגמרא: **וְהָאֵמַר רַבִּי יוֹחָנָן שְׂאִף בְּנִעְקוּר אֵינָה טְרִיפָה אֵלָא** 109
פְּרוּב שְׁנֵי צַדָּיִן, וְהֲרֵי פְּרוּב שְׁנֵי צַדָּיִן שְׁהָן שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה צִלְעוֹת 110
 אף באופן שנעקרו בשתי צדדין, והשש שבצד אחד לצד הצואר, 111
 והשש שבצד שכנגד הן לצד הזנב, בכל זאת אִי אִפְשָׁר לְהֵא קְיָיְמָא 112
 חַד מִיַּנְיָיְהוּ – לא יתכן שלא יהיה זה באופן שלכל הפחות בחוליה 113
 האמצעית שתי צלעות שבה יעקרו זְה כְּנִגְדָה זְה, ואף על פי כן לא 114
 הטריף אלא משום שנעקרו הרוב ולא משום שנעקרו שתיים זו כנגד 115
 זו, וקשה על רב שאמר שבאופן זה אף נבלה היא. מתרצת הגמרא: 116

נפל על גבי חול הדק, לא תישינן לריסוק איברים, שגרגריו 1
 מחליקים זה מזה ואינו נכבש ונשאר רך לעולם. אך אם נפל על גבי 2
 חול הנפ, תישינן לריסוק איברים, משום שנחבט מאבנים גדולות 3
 שבו. 4
 נפל על גבי אֶבְבָּא דְרַבִּים, תישינן, שגם הוא נכבש ונצמד יחד 5
 ומתקשה. נפל על גבי תִּיבְנָא וְעִבְדִּי בִּזְנָא – תבן של חיטים ושעורים 6
 הקשור בחבילה, תישינן, שמשום שהוא בחבילה קשה הוא. ואם לא 7
 עִבְדִּי בִּזְנָא – אינו קשור בחבילה, לא תישינן, שאז רך הוא. 8
 נפל על גבי חֲוִי וְכָל דְּמִינְיָהּוּ – חיטים וכל מיניהם הקשים כמותם, 9
 תישינן לריסוק איברים, שקשים הם. וכן על גבי שְׁעָרֵי וְכָל דְּמִינְיָהּוּ 10
 – שעורים וכל מיניהם הקשים כמותם, אף בהם תישינן. 11
 כָּל מִינֵי קְמָנִיּוֹת, אִין פְּהֵם חֲשֵׁשׁ מְשוּם רִיפּוּקֵי אֲבָרִים כִּשְׁנַפְל 12
 עליהם עוף, כיון שמחליקים הקטניות זה מזה ואינם נכבשים יחד, 13
 ומשום כך העוף נשמט והולך ואינו נחבט, לְבַר וְ-חֻוּין מִן רוֹפְיָא – 14
 מין קטניות הנקרא תלתן, מפני שנכבשים הם. תִּימְצִי וְ-אִפּוּנִים אִין 15
 בּו מְשוּם רִיפּוּקֵי אֲבָרִים, משום שצורתם עגולה ואינם נכבשים יחד. 16
 תִּפְצִי וְ-חַמְצוֹת יֵשׁ בּו מְשוּם רִיפּוּקֵי אֲבָרִים, מאחר שאין צורתם 17
 עגולה, לפיכך נכבשים יחד. 18
כְּלָלָא דְּמִלְתָּא וְ-כָלל הַדְּבָרָא, כָּל מִיּוֹדֵי דְּמִשְׁרִיק – כל דבר המחליק 19
 זה מזה, אִין בּו מְשוּם רִיפּוּקֵי אֲבָרִים, שנשמט והולך ואין העוף נחבט 20
 בו, וכל שלא מְשָׁרִיק – שאינו מחליק יֵשׁ בּו מְשוּם רִיפּוּקֵי אֲבָרִים 21
 שנכבש הוא. 22
 הגמרא מבאר חילוקי הדינים בנפילת עוף על ידי מלכודת הנקראת 23
 'דבוק; דְּבֻק – מלכודת הנעשית על ידי מדף קטן המרוח בדבק חזק, 24
 ומניחים לידו אוכל לעופות וכששוכן עליו העוף נדבק בו, וכשפורח 25
 באויר המדף מפילו לארץ. נחלקו האמוראים האם יש בזה חשש 26
 נפולה, **רַב אִשִּׁי שְׁרִי וְ-הַתִּיר, אִמְיָמִר אָסֵר.** מבאר הגמרא: **בְּחַד** 27
גָּפָא – כשרק כנפו האחד של העוף נדבק, דְּבֻלֵי עֲלָמָא לֹא פְּלִיגֵי 28
 ומודים שניהם דְּשָׁרִי, משום שיכול לישא עצמו בכנף האחד שאינו 29
 דבוק, ואינו נופל לארץ ואינו נחבט, **כִּי פְּלִיגֵי בְּתַרִּי גָּפִי –** כששני 30
 כנפיו נדבקו, **מֵאַן דְּאָסֵר עֲצֻמוֹ שְׂלֵא יַחֲבֵט בְּנִפְלִיָה. וּמֵאַן דְּשָׁרִי וְרַב** 31
נִיקוּם – האריך ישא וחזיק עצמו שלא יחבט בנפילה. **וּמֵאַן דְּשָׁרִי וְרַב** 32
אִשִּׁי אָסֵר לְהוּ טַעֲמוֹ, מְשוּם שְׂאִפְשָׁר דְּנִיקוּם אֵעִיקְבֵי דְּגָפִי – יכול 33
 הוא לישא ולהחזיק עצמו בראש הכנפיים שלא יחבט. **וְאִיכָּא דְּאָמְרֵי** 34
שְׂמוּעָה זֹו בִּלְשׁוֹן אַחֲרָת, בְּתַרִּי גָּפִי – כששני כנפיו נדבקו, **כּוּלֵי** 35
עֲלָמָא לֹא פְּלִיגֵי וּמוּדִים דְּאָסֵר, שְׂאִינוּ יִכּוּל לְהִקִּים וְלְהַחֲזִיק עֲצֻמוֹ 36
שְׂלֵא יַחֲבֵט בְּנִפְלִיָה. כִּי פְּלִיגֵי בְּחַד גָּפָא – כשרק כנפו האחד נדבק, 37
מֵאַן דְּשָׁרִי וְרַב אִשִּׁי אָסֵר לְהוּ טַעֲמוֹ, מְשוּם דְּאִפְשָׁר דְּפָרְחָ בְּחַד גָּפָא 38
 – שיכול לישא עצמו בכנף האחד שאינו דבוק ואינו נחבט. **וּמֵאַן** 39
דְּאָסֵר וְאִמְיָמִר, טַעֲמוֹ הוּא, בְּיַן דְּבַהֲאִי לֹא מְצִי פְּרַח – משום 40
 שבכנף הדבוק אינו יכול לישא עצמו, **בְּהֵאִי נָמִי לֹא מְצִי פְּרַח –** גם 41
 בהוא שאינו דבוק אינו יכול לישא עצמו, ונחבט מחמת הנפילה. 42
 פוסקת הגמרא: **וְהִילְתָּתָא בְּתַרִּי גָּפִי –** כשנדבקו שני כנפיו, **אָסֵר,** 43
בְּחַד גָּפָא – וכשנדבקו כנף אחד בלבד, שְׁרִי. 44
 שנינו במשנה: **נִשְׁתַּבְּרוּ רוּב צִלְעוֹתֶיהָ. וְהוּא אַחַד מִיַּח הַלְקוּיֹת** 45
 שנעשית הבהמה טריפה בכך. הגמרא מבאר את האופנים השונים 46
 בזה: **תַּנּוּ רַבִּנּוּן בְּרִייתָא, אֵלוּ הֵן –** כמה הם רוּב צִלְעוֹת שאם הן 47
 ישברו נעשית בכך הבהמה טריפה. מבאר הברייתא: הנה בבהמה 48
 ישנן עשרים ושתיים צלעות, אחת עשרה בימין ואחת עשרה בשמאל 49
 וְרַאָה אִירוּ, הרי שרוב צלעות הן שתיים עשרה, ולכן, כשנשברו שֵׁשׁ 50
 צלעות פְּרוּב – מצד אחד של הבהמה וְשֵׁשׁ מִכָּאן – מצידה השני, 51
 והרי הן גם רוב מכל הצלעות וגם רוב של כל צד וצד, אִו אִפִּילוֹ 52
 שלא נשברו רוב בכל צד אלא אחת עשרה צלעות מִכָּאן וְצִלְע 53
אַחַת מִכָּאן, הַבְּהֵמָה נִעֲשִׂית טְרִיפָה, שְׁהִיא בְּסַךְ הַכֵּל נִשְׁבַּר שְׁתֵּים 54
עֶשְׂרֵה שֶׁהֵם רֹוב מַעֲשִׂרִים וְשְׁתֵּים צִלְעוֹתֶיהָ. 55
 מוסיפה הגמרא: **אָמַר זְעִירִי, וְאֵינָה טְרִיפָה אֵלָא כִּשְׁנִשְׁבְּרוּ מִחְצִיָּין** 56
שֶׁל צִלְעוֹת כְּלָפִי וְ-לְצַד וְהַשְׁדָּרָה שֶׁשֶׁם חַיּוֹת הַבְּהֵמָה, אַבְל נִשְׁבְּרוּ 57
 בחציין התחתון לצד החזה, כשירה. 58

37 הגמרא: סְבָרִי - חשבו בלבם שכאשר ישאלוהו על שתי צלעות
 38 יתברר להם תמיד שתי הספקות, שאף אם ישיב להם שבנעקרו שתי
 39 צלעות שטרפה היא, תלוי באיזה אופן ישיב להם תשובתו זו, ומכך
 40 יהיה להם ללמוד כיצד הדין גם בנעקרה צלע אחת. והיינו, שאם
 41 יענה להם בניחותא שבשתיים טריפה, יתברר מכך שבאחת כשרה
 42 היא, שהרי אם סובר שאף באחת טריפה, **אם בן מִדְרַח קָא רַתַּח** -
 43 בלשון כעס היה עונה לנו שטריפה, וכך בלשון זו, **חָדָא** - הלא בצלע
 44 אחת שנעקרה **מְרַפָּה**, **תְּרֵיתִי מִיַּפְעִיא** - האם בשתיים שנעקרו יש
 45 מקום להסתפק, והיה עושה כן בכדי שלא נטעה להקל בזה, אלא נבין
 46 שאף באחת טריפה. אבל כשישאלוהו על צלע אחת שנעקרה לא
 47 יבינו מתשובתו מה דעתו בשתיים, משום שאף שיסבור שגם בשתיים
 48 כשרה, ונמצא ששאלוהו שאלה שאינה צריכה, בכל זאת לא יענה
 49 להם בלשון כעס לומר שאין מקום לשאלה זו, מפני שרק כשיכולים
 50 על ידי טעותם להקל, או יענה להם בלשון כעס שלא יבואו לידי
 51 איסור, אבל כשעל ידי טעותם יבואו להחמיר (שבשתיים טריפה) לא
 52 איכפת לו אם כך יסברו ולא יענה בלשון תמיחה להוציא מטעותם,
 53 ולא ידעו דעתו בזה, ולכן שאלוהו דין שתי צלעות שיתברר
 54 מתשובתו שתי הספקות.
 55 מקשה הגמרא: **וְהָא קָא אָמְרִי לִיה לְשׂוֹאֵלוֹ עַל עֵקִירַת שְׁתֵּי צִלְעוֹת,**
 56 **וְהוּא סוֹבֵר שֶׁאֵף בְּאַחַת טְרִיפָה כְּמוֹ שֶׁאִמְרַ בְּדִינוֹ, וְאֵף עַל פִּי כֵן לֹא**
 57 **רַתַּח,** ואם כן לא התברר להם דבר בדין נעקרה צלע אחת. מתרצת
 58 הגמרא: **כִּיִּנן דְקָאָמַר לְהוּ בְּלִשׁוֹן תְּמִיחָה, גִּיסְמָרָא קָאָמְרִיתוּ,**
 59 כלומר הלא הדין בשאלה זו ששאלתם הוא שאף נבלה היא הבהמה
 60 ולא רק טריפה, הרי שבכך **הִיִּינוּ רִיתְחִיָּה** - זו היא גערתו, שהתכוין
 61 לומר להם בזה שבאופן שאלתכם בשתי צלעות אין צריך לומר
 62 שטריפה היא, שהרי אף נבלה היא, ודין טריפה בלבד הוא כשרק
 63 צלע אחת נעקרה. ואם כן אכן התברר להם בתשובתו שני הספקות.
 64 מביאה הגמרא שלש שמועות בטריפות שאמר שמואל, ואחת מהן
 65 בצלע שנעקרה בענין סוגייתנו: **אָמַר רַבָּה בְּרַב רַב שִׁילָא אָמַר רַב**
 66 **מְתַנָּא אָמַר שְׁמוּאֵל, נְעַקְרָה צִלְעַת אַחַת מְעִיקְרָה** - ממוקום חיבורה
 67 בחוליה, ואף שהחוליה עצמה קיימת לגמרי, **וְעַצֵּם הַגּוֹלְגוֹלָת**
 68 **שְׁנַחֲבָבָה** - שהתרככה ונמעכה על ידי מכה **בְּרוֹבָה,** טריפה. **וְכַשֵּׁר**
 69 **הַעֲשׂוֹי כְּקֹרֹם עַב שְׁחוּפָה אֶת רוֹב הַכְּרָם מִתַּחְתּוֹ לְצַד הַקְּרָקַע,**
 70 שנקרע **בְּרוֹבָה, מְרַפָּה.**
 71 הגמרא דנה בשמועה הראשונה: **נְעַקְרָה צִלְעַת מְעִיקְרָה, מְרַפָּה.**
 72 מקשה הגמרא: **וְרַמְיָנְהוּ** - הקשו עליו ממשנה, ששינו (אהלות פ"ב א')

1 הַתָּם בְּדַבְרֵי רַבִּי יוֹחָנָן, מְדוּבָר שֶׁנְּעַקְרָה **בּוֹכְנָא בְּלֹא אִסְיָתָא** - הצלע
 2 בלבד בלא החוליה כלל, ולכן אף זו כנגד זו כשירה, אבל **הַכָּא**
 3 בדברי רב כהנא ורב אסי, שאלתם היתה על אופן שנעקרו **בּוֹכְנָא**
 4 **וְאִסְיָתָא** - הצלע וגם מקצת החוליה וכן בצד שכנגד, ואמצע החוליה
 5 קיים, ועל כך אמר להם רב שהיא נבלה. מקשה הגמרא: **אִי הָבִי**
 6 ששאלת רב כהנא ורב אסי היתה כשהצלע נעקרה אף עם מקצת
 7 החוליה, קשה, הלא **הִיִּינוּ דְרַב,** שבאופן זה אמר רב דינו שטריפה
 8 אף שרק צלע אחת נעקרה, וכל שכן כששתי צלעות נעקרו ומה
 9 מקום לשאלתם. מתרצת הגמרא: **לֹא שְׁמִיעַ לְהוּ לְרַב כְּהֵנָּא וְרַב אִסִּי**
 10 **דְרַב** - את דינו של רב, ולכן שאלוהו.
 11 שואלת הגמרא: אם אכן לא שמעו את דינו של רב, **וְלִיבְעֵי מִיָּנִיה**
 12 **בְּדְרַב** - היה להם לשאלו קודם על עקירת צלע אחת כדינו של רב,
 13 שהרי עדיין לא שמעו ממנו דין זה. מתרצת הגמרא: הטעם ששאלוהו
 14 כיצד הדין בשתיים שנעקרו, משום ד**סְבָרִי, לִיבְעֵי מִיָּנִיה** - חשבו
 15 בלבם, נשאל ממנו **חָדָא** - שאלה אחת, **דְּפָרִישׁ לָן תְּרֵיתִי** - ועל ידי
 16 כך יתפרש ויתברר לנו תשובה על שתי השאלות, גם על שתי צלעות
 17 ששאלוהו, וגם על צלע אחת שלא שאלוהו, וכך עדיף ממה
 18 שישאלוהו על צלע אחת שאז יתכן שלא יתברר בתשובתו אלא מה
 19 שנשאל, ויצטרכו לחזור ולשאלו שאלה נוספת. ומפרשת הגמרא
 20 כיצד רק בתשובה על שאלה זו ודאי שיתבררו שתי הספקות, **דְּאִי**
 21 **בְּעֵינָן מִיָּנִיה חָדָא** - שאם נשאל ממנו כיצד הדין בנעקרה צלע אחת,
 22 **הַנִּיחָא אִי אָמַר לָן** בתשובתו שבנעקרה אחת **מְרַפָּה,** אכן יתברר
 23 מכך גם דין נעקרו שתי צלעות, שהרי אם באחת שנעקרה טריפה, **כָּל**
 24 **שְׁבִין תְּרֵיתִי** - בשתיים. אבל **אִי אָמַר לָן** על שאלתנו בצלע אחת
 25 **שְׁבִישְׁרָה, אַבְתֵּי תְּרֵיתִי קָא מִיַּפְעִיא לָן** - עדיין דין עקירת שתי
 26 צלעות, שיותר חמור, ישאר לנו הספק, ולכן לא שאלוהו על צלע
 27 אחת שנעקרה.
 28 מקשה הגמרא: **אִי הָבִי** - ששאלוהו כך כדי לברר שתי ספקות,
 29 **הַשְׁתָּא נְמִי דְקָא בְּעֵי מִיָּנִיה תְּרֵיתִי** - גם עתה ששאלוהו על שתי
 30 צלעות, עדיין יתכן שלא יתבררו שתי הספקות, משום ד**הִנֵּיחָא אִי**
 31 **אָמַר לְהוּ** על שאלתם שבשתיים שנעקרו **בְּשְׁרָה,** אכן יתברר מכך גם
 32 דין צלע אחת, שהרי אם בשתיים שנעקרו כשרה **כָּל שְׁבִין** בנעקרה רק
 33 **חָדָא** שכשרה. **וְאִי אָמַר לְהוּ** - אך אם ישיב להם בשתיים **מְרַפָּה,**
 34 **אַבְתֵּי חָדָא** - עדיין דין עקירת צלע אחת **מִיַּפְעִיא לְהוּ** - ישאר
 35 בספקתם, שהרי הוא קל יותר מאשר נעקרו שתי צלעות. ואם כן
 36 עדיין קשה מדוע לא שאלוהו בראשונה על צלע אחת. מתרצת

11 הבהמה כשירה, מכל מקום **נִיבָב לְחֹדֵר וְנַחְתָּה לְחֹדֵר,** כיון שנקב
 12 בטחול מכאבי לבהמה יותר מחיתוך בו, ולכך הנקב עושה אותה
 13 טריפה יותר מחיתוך שאינו עושה אותה טריפה.
 14 בין הלקויות שהבהמה אינה נעשית טריפה מחמתן שינוי במשנה:
 15 **נִיפְלֹו הַכְּלִיּוֹת** (ראה איורים). **אָמַר רַבִּישׁ בְּרַב פֶּפְא מְשַׁמִּיה דְרַב,**
 16 **לְקַתָּה הִבְהַמָּה בְּכּוֹלִיא אַחַת מְכַלִּיּוֹתֶיהָ, כְּגוֹן שֶׁנִּתְמַלְאָה מוּגְלָה,**
 17 הרי היא נעשית **מְרַפָּה. אָמְרִי בְּמַעְרְבָא** - אמרו אמוראי ארץ
 18 ישראל, **וְהוּא** - דברי רביש נאמר, **דְּמַמְאִי לְקוּתָא** - כאשר הפגם
 19 שבכליה התפשט והגיע

1 הבהמה טריפה.
 2 מתרצת הגמרא: **הוּא הִדִּין** - אכן הדין הוא, **דְּאִפִּילוּ בְּהַמָּה נְמִי**
 3 **אִסְרָא** - שגם הבהמה כולה אסורה באכילה, ומלשון המשנה
 4 שהחתיכה אסורה באכילה אין לדייק שהבהמה כולה מותרת, שכן
 5 **אִיִּדִי דְתַנָּא רִישָׁא** - כיון שבדין הנתח מן העובר כתבה המשנה
 6 שהוא מותר **בְּאִכְלִיָּה,** וביארה את דין החתיכה שנחתכה שאין בה
 7 איסור אבר מן החי, **תַּנָּא נְמִי סִיפָא** - כתבה המשנה גם בדין הטחול
 8 והכליות שנחתכו את דין הנתח שנחתך שהוא **אָסוּר בְּאִכְלִיָּה,** ויש
 9 בו איסור אבר מן החי, אך אין כוונת המשנה ללמד ששאר הבהמה
 10 מותרת. **וְאִיבְעִית אִימָא,** שאפשר שאף שכשנחתך מן הטחול,

59 המשנה, שהרי (הכי אמר) [האמר] רבי יעקב בר נחמני אמר
 60 שמואל (לעיל ב), שכוונת המשנה 'כרס הפנימי שניקבה', היינו המקום
 61 בכרס שאין בו מילת – כעין צמר, שחלק מהכרס יש עליו כעין צמר,
 62 שמגדדים אותו על ידי מים רותחים, וכוונת המשנה היא על אותו
 63 מקום שאין בו אותו צמר, שאם ניקב הרי היא טריפה. ולשיטתו, מה
 64 שאמרה המשנה 'או שנקרע רוב החיצונה', אין הכוונה לבשר החופה
 65 את רוב הכרס, אלא הכוונה לשאר הכרס, שאם נקרע רובו הרי היא
 66 טריפה. ואם כן התבאר שלדעת שמואל דברי המשנה אינם שייכים
 67 לדבריו לעיל לרב ענין 'בשר החופה את רוב הכרס', ואין לפשוט משם
 68 את ספיקו של רב אשי.
 69 בגמרא (לעיל מג) מבואר, ששמונה טריפות נאמרו למשה בסיני, ואחת
 70 מהן היא ה'דרוסה', 'דרוסה' היינו חיה או עוף שנעצו את ציפורנם
 71 בבהמה או בעוף, ועל ידי דריסה זו הם מטיילים בהם ארס, ומחמת
 72 דריסה זו סופם למות.
 73 שנינו במשנה (לעיל מב), ודרוסת הזאב טריפה. הגמרא מבארת את
 74 דברי המשנה: אמר רב יהודה אמר רב, דין דרוסה בבהמה, הוא מן
 75 הזאב ולמעלה, שדווקא זאב והחיות שלמעלה הימנו יש להן ארס
 76 חזק שממית בהמות אחרות, אבל החיות שלמטה מן הזאב, אין בכח
 77 הארס שלהן להמית בהמה, אלא עופות. ודין דריסה בעופות, הוא
 78 מן הדין ולמעלה, שדווקא הנץ והעופות שלמעלה הימנו יש בהם כח
 79 לדרוס עופות חביריהם, אבל למטה מן הנץ, אין לו כח לדרוס עוף
 80 חבירו.
 81 הגמרא מבארת מה בא רב ללמדנו במה שאמר 'בבהמה מן הזאב
 82 ולמעלה'. מבררת הגמרא: למעוטי מאי – מה בא רב למעט בדבריו,
 83 אילימא למעוטי חתול, כלומר שאין לחתול דריסה בבהמות כלל,
 84 הלא פשוט הדבר, ומה בא רב להשמיענו בזה, שהרי התיניא
 85 במשנתנו (לעיל מב) ודרוסת הזאב טריפה, ומה שמע שדווקא זאב
 86 דורס בהמה דקה, אבל חיה שלמטה הימנו אינה דורסת. ובי תימא
 87 שאין ראייה מהמשנה, משום שיתכן לומר שבאמת המשנה סוברת
 88 שיש לחתול דריסה בבהמה דקה, ואף על פי ששנינו במשנה זאב,
 89 אין זה למעט חתול בדקה, אלא הא קא משמע לן – הטעם שנקט
 90 התנא כן הוא כדי להשמיענו דווקא בנפסה נמי דריס – שזאב דורס
 91 גם בהמה גסה, כגון שור, ואין כוונת התנא למעט חתול בדקה.
 92 ולפיכך השמיענו רב שאכן אין לחתול דריסה בבהמה כלל. והא תני
 93 (ש) רבי יהודה אמר, דרוסת הזאב נחשבת 'דרוסה' דווקא בבהמה
 94 דקה, כגון כבשים ועיזים, ודרוסת ארי נחשבת דריסה אף בבהמה
 95 גסה. ומבואר בדברי רבי יהודה שלזאב יש דריסה דווקא בבהמה
 96 דקה, ולא בבהמה גסה, ואם כן לא יתכן לומר שהתנא נקט 'זאב'
 97 להשמיענו שזאב דורס אף בהמה גסה.
 98 ובי תימא שרבי יהודה מפלג פליגי – חולק על דברי תנא קמא, והיינו
 99 שתנא קמא אכן סובר שזאב דורס אף בגסה, ורק לדעת רבי יהודה
 100 זאב דורס דווקא בדקה, והאמר רבי בנימין בר יפת אמר רבי
 101 אלעאי, לא בא רבי יהודה לחלוק על חכמים, אלא לפרש את דברי
 102 חכמים, שמה שאמרו 'דרוסת הזאב', היינו דווקא בבהמה דקה. ואם
 103 כן חזרת הקושיא למקומה, שמאחר ובדברי תנא קמא שנינו 'דרוסת
 104 הזאב', והתבאר שזוהו דווקא בבהמה דקה, וממילא ודאי שהתנא בא
 105 למעט שכל החיות שלמטה מהזאב אינן דורסות, ואם כן מה בא רב
 106 להשמיענו במה שאמר 'בבהמה מן הזאב ולמעלה'.
 107 הגמרא מבארת מה בא רב לחדש. מתרצת הגמרא: באמת בא רב
 108 למעט חתול, שאין לו דריסה בבהמה. ואף שכבר שנינו במשנה
 109 'דרוסת הזאב', אין זה למעט חתול, אלא לומר שזאב דורס אף
 110 בהמה גסה, ואף שרבי יהודה אמר בפירוש שזאב דורס דווקא
 111 בבהמה דקה, וביאר רבי בנימין בר יפת שרבי יהודה מפרש את דברי
 112 תנא קמא, וכי נקרא אנברא קא רמיט – מקשה אתה מדברי אמורא
 113 אחד על דברי האמורא השני, אלא אף על פי שרבי בנימין בר יפת
 114 סובר שרבי יהודה מפרש את דברי תנא קמא, רב חולק וסובר שרבי
 115 יהודה נחלק בזה על תנא קמא, והיינו שתנא קמא נקט 'דרוסת
 116 הזאב' להשמיענו שזאב דורס אף בבהמה גסה, ולא למעט חתול

1 כמה חסרון יחסר בשדקה של המת שלא תטמא באהל, בית שמאי
 2 אומרים, שתי חוליות, ובית הלל אומרים, חוליא אחת, ואמר רב
 3 יהודה אמר שמואל, וכמו שנחלקו לענין אהל מן נחלקו לענין
 4 מרפה, שלבית שמאי הסובר שרק שתי חוליות שנחסרו נחשבות
 5 חסרון, אינה טריפה אלא בחסרון שתי חוליות, ולבית הלל נעשית
 6 הבהמה טריפה אף בחסרון חוליה אחת. הרי שלשמואל עקירת
 7 חוליה היא המטריפה ולא עקירת הצלע כמו שאמר כאן. מתרצת
 8 הגמרא: הקא מדובר שנעקרה צלע בלא חוליא, אך התם נעקרה
 9 חוליא בלא צלע, ובשניהם אמר שמואל שטריפה.
 10 שואלת הגמרא: בשלמא צלע שנעקרה בלא חוליא, אכן משפחת
 11 לה – יש בנמצא אופן כזה, אלא חוליא שתעקר בלא צלע, היכי
 12 משפחת לה, הלא כשנעקרת החוליה, הצלע שמחוברת בה גם היא
 13 נשמטת ונופלת. משיבה הגמרא: בשילתי פפלי – תחת סוף הכסלים,
 14 שיש שם הרבה חוליות ללא צלעות המחוברות להם. ועל חוליות
 15 אלו אמר שמואל 'וכן לטריפה', שבעקירת אחת מהן בלבד, טריפה
 16 לבית הלל.
 17 מקשה הגמרא: מתקיף לה רב אשי, לדברי שמואל שאמר
 18 שבית שמאי ובית הלל נחלקו גם לענין טריפה, ונמצא שבמחלוקת זו
 19 בית שמאי הם המקילים שאין הבהמה נעשית טריפה אלא כאשר
 20 יחסרו ממנה שתי חוליות, ובית הלל הם המחמירים שנעשית הבהמה
 21 טריפה כאשר יחסר ממנה אך חוליה אחת, ואם כן לתנייה – היה לו
 22 לתנא לשנות מחלוקת זו במסכת עדיות (פ"ב) גבי קולגי בית שמאי
 23 וחומרי בית הלל – עם שאר המחלוקות שסידרם התנא שם שבית
 24 שמאי מקילים בהם ובית הלל מחמירים בהם. מתרצת הגמרא: אמר
 25 ליה רב, בי איתשיל – כאשר נשאלה השאלה בדין זה בבית
 26 המדרש, לענין טומאה איתשיל – נשאלה, שעמד השואל ושאל מה
 27 הדין בשדרה באהל המת כמה יחסר ממנה ולא תטמא, דהו להו
 28 בזה בית שמאי לחומרא, שכל שלא נחסרו שתי חוליות עדיין מטמא
 29 באהל, ולכן לא מנה התנא מחלוקת זו בין קולי בית שמאי אף שמוכן
 30 מזה גם קולא לבית שמאי לענין טריפה.
 31 הגמרא ממשיכה לבאר את דברי שמואל שנאמרו לעיל (ע"א):
 32 וגולגולת שנהבסה – נתרצצה ברובה טריפה. בעי רבי ירמיה, האם
 33 כוונת שמואל אף לגולגולת שנחבסה ברוב גובהה – רוב המקום שמן
 34 העינים ולמעלה עד גובה הראש וכול שכן אם נחבסה ברוב היקפהו.
 35 או שדווקא אם נחבסה ברוב היקפה, דהיינו רוב היקף כל הראש,
 36 אזי היא טריפה. אולם אם נחבסה רק ברוב גובהה, אינה טריפה.
 37 מסיקה הגמרא: תיקו – תעמוד שאלה זו בספק, שלא נפסדה.
 38 הגמרא ממשיכה לבאר את דברי שמואל: וקשר החופה את רוב
 39 הכרס, שנפגם ברובו, טריפה. בעי רב אשי, האם כוונת שמואל היא
 40 אף ברוב קרוע – באופן שרוב אותו בשר נקרע, וכל שכן אם ניטל
 41 לגמרי, או דווקא ברוב נטול – שרוב אותו בשר ניטל לגמרי, אבל
 42 אם רק נקרע אינה טריפה.
 43 הגמרא מביאה ראייה לפשוט את ספיקו של רב אשי. מקשה הגמרא:
 44 תפשוט ליה – והלא אפשר לפשוט את הספק מדרתנו (לעיל מב) כרס
 45 הפנימית שניקבה כל שהוא, או שנקרע רוב הכרס החיצונה,
 46 טריפה. ואמרי במערבא – חכמי ארץ ישראל משמיה דרבי יוסי
 47 ברבי הנינא לבאר את דברי המשנה כן, כל הכרס פולו, זו היא
 48 'כרס הפנימי' האמורה במשנה, ובה נאמר הדין שאם ניקבה כל
 49 שהוא הרי היא טריפה. ואי והו 'כרס החיצונה' המוכרת במשנה,
 50 זהו הכשר החופה – מכסה את רוב הכרס. ולפי דברי רבי יוסי ברבי
 51 חנינא, מבואר במשנה שאם נקרע רובו של הבשר החופה את רוב
 52 הכרס, הרי היא טריפה. ואם כן קשה מדוע לא פשט רב אשי את
 53 ספיקו, שכוונת שמואל היא שאם נקרע רובו של הבשר החופה את
 54 רוב הכרס, הרי זו טריפה, אף על פי שלא ניטל לגמרי.
 55 הגמרא מבארת מדוע רב אשי לא פשט כן. מתרצת הגמרא: מדי
 56 הוא טעמא – והלא אין הספק אלא לשמואל, שהוא אמר דין זה
 57 'בשר החופה את רוב הכרס ברובו' (לעיל ע"א), ולשיטתו אין לפשוט
 58 את הספק מהמשנה, משום שהוא מפרש באופן אחר את דברי

מתוך מהדורת וגשל

1 בְּכָל-מְקוֹם וּבְכָל-זְמַן וְאָסוּר לְתַבּוֹעַ הַחֹב שֶׁעָבְרָה
2 עָלָיו שְׁבִיעִית אֲלָא יִשְׁמַט. וּכְבָר נִתְבָּאֲרוּ דִּינֵי
3 מְצוּהָ זוּ בְּסוּף מִסְכַּת שְׁבִיעִית.
4 הַמְצוּהָ הַרְל"א — הָאֲזַהְרָה שֶׁהִזְהַרְנוּ מִלְהַמְנַע
5 מִלְהִלּוֹת זֶה לָזֶה בְּגִלְלַת הַשְּׁמֵטָה שֶׁלֹּא יִשְׁמַט

6 הַחֹב, לְפִי שֶׁהִפְתּוּב הַזְהִיר מִזֹּאת הַמִּתְשַׁבֵּה
7 וְאָמַר: "הַשְּׁמֵר לָךְ פְּנֵי-הִיָּה דְבָר וְגו'" (שם, ט),
8 וּלְשׁוֹן סִפְרֵי (שם): "הַשְּׁמֵר — בְּלֹא-תַעֲשֶׂה,
9 פְּנֵי-הִיָּה — בְּלֹא-תַעֲשֶׂה", כְּלוּמַר: שְׁנֵי לְאוּיָן
10 אֵלּוּ בָּאוּ בְּעִנְיָן זֶה, זֶה אַחֵר זֶה לְחֻזּוֹק.

המשך ביאור למס' חולין ליום רביעי עמ' ב

1 וּרְבִי יְהוּדָה חוֹלֵק וְסוּבֵר שֶׁזֶאֱב דוּרַס דוּקָא בְּבַהֲמָה דְקָה, וְרַב בֵּא
2 לְחַדֵּשׁ שְׂכַל הַחַיּוֹת שֶׁלֹּמֶטָה מִן הַזֶּאֱב, כְּגוֹן חֲתוּל, אִין לַהֵם דְּרִיסָה אָף
3 בְּבַהֲמָה דְקָה.
4 הַגַּמְרָא מְבֵאֵרַת בֵּאוּפֵן אַחֵר מִה חִידֵשׁ רַב. מְבֵאֵרַת הַגַּמְרָא תִירוּץ
5 נוֹסֵף: אִיבְעִית אִימָא, לְעוֹלָם הַמְשַׁנָּה נִקְטָה ז'אב' לְמַעוּמֵי חֲתוּל,
6 וְלוּמַר שֶׁאִין לוֹ דְרִיסָה בְּבַהֲמָה, וְזֹאת בֵּא רַב לְהַשְׁמִיעֵנוּ, שְׁמַהוּ
7 דְתִימָא שֶׁהַמְשַׁנָּה שֶׁנִּקְטָה יוֹדְרוֹסַת הַזֶּאֱב, אִין זֶה בְּדוּקָא, אֵלּא
8 אוּרְחָא דְמִלְתָּא קְתַנִּי, שֶׁזֶאֱב דְרַבּוּ לְדְרוּס, וְלֹא כְּדִי לְמַעַט חֲתוּל, לְכֵן
9 קָא מְשַׁמַּע לָן רַב, שֶׁהַתְנָא נִקְט כֵּן בְּדוּקָא, לְמַעַט כָּל שֶׁלֹּמֶטָה מִן
10 הַזֶּאֱב, שֶׁאִין לוֹ דְרִיסָה.
11 הַגַּמְרָא מְבֵאֵרַת אֵת דְּבָרֵי רַב חֲסֵדָא בְּדִינֵי דְרִיסָה: אָמַר רַב עֲמֵרָם
12 אָמַר רַב חֲסֵדָא, אָף עַל פִּי שֶׁהַתְבָּאֵר לְעִיל דְרִיסָה לְחֲתוּל
13 וְנִמְיִיה בְּבַהֲמָה דְקָה, מְכַל מְקוֹם דְרִיבְתָא חֲתוּל וְנִמְיִיה, נַחֲשַׁבַת
14 דְרִיסָה בְּגִדִים וּמְלָאִים, דִּהִינּוּ בַהֲמָה דְקָה שְׁבִדְקָה. אִכֵּן בֵּאִילִים
15 וְרַחֲלִים, שֶׁהֵם בְּהֵמוֹת גְּדוּלוֹת שְׁבַבְהֵמָה הַדְּקָה, אִין לַהֵם דְרִיסָה.
16 וְדְרִיבְתָא חוּלְדָה, שֶׁהִיא קִטְנָה מִן חֲתוּל וְהַנְמִיִיה, אִינָה נַחֲשַׁבַת
17 דְרִיסָה אֵלּא בְּעוֹפוֹת.
18 הַגַּמְרָא מְקַשָּׁה עַל דְּבָרֵי רַב חֲסֵדָא: מִיְתִיבֵי, שְׁנִינוּ בְּבֵרִיתָא, דְרִיבְתָא
19 חֲתוּל, גִּין וְנִמְיִיה אִינָה דְרִיסָה, וְאִינָה טְרִיפָה עַד שְׁתִּינְקָב לְחֵלְל –
20 שִׁיחֵיה מַחֲמַת דְרִיסָה זֹו נִקְב בְּבַהֲמָה שְׁמִיגֵי לְחֵלְל גּוֹפָה, וְכְגוֹן שְׁנִיבּוּ
21 הַדְּקִין –בְּנֵי הַמַּעִים, שְׁבֵאוּפֵן זֶה הִרִי הִיא טְרִיפָה מִדִּין נִקְב' הַפּוֹסֵל
22 בְּכָל שְׁהוּא, כְּמוּ בֵּאוּפֵן שְׁנִיבּוּ קוּץ אֵת הַדְּקִין. מְדִיִיקַת הַגַּמְרָא: מִכָּר
23 שְׁשִׁנִּינוּ שְׁרוּקָא אִם נִיבּוּ הַדְּקִין הִיא טְרִיפָה, וְלֹא מַחֲמַת הַדְּרִיסָה
24 עֲצַמָה, מִשְׁמַע שְׁרוּקָא מְשׁוּם הַנִּבְּק הִיא טְרִיפָה, אֲכָל דְרִיבְתָא לִית
25 לָהּ (לְחֲתוּל, נִץ וְנִמְיִיה) וְאִפִּילוּ בְּעוֹפוֹת, וְכָל שֶׁכֵּן בְּגִדִים וְטֵלֵאִים.
26 וְקַשָּׁה מְכֵאֵן עַל רַב חֲסֵדָא שֶׁאֵמַר שֶׁיֵּשׁ דְרִיסָה לְחֲתוּל וְנִמְיִיה.
27 הַגַּמְרָא מְקַשָּׁה סְתִירָה בֵּין הַבְּרִיתָא לְמַשְׁנָה. מְקַשָּׁה הַגַּמְרָא:
28 וְתַסְפְּרָא – וְכִי סוּבֵר אֵתָה לּוּמַר שְׁגִין לֹא דְרִים, וְהִתְנֵן (לְעִיל מִב).
29 וְדְרִיבְתָא גִּין טְרִיפָה.
30 מִתְרַצַּת הַגַּמְרָא: הָא לֹא קָשְׁיָא, בָּאֵן – הַמְשַׁנָּה עוֹסֶקַת בְּעוֹפוֹת,
31 וּבִיאָרָה הַמְשַׁנָּה שֶׁיֵּשׁ לְנֵץ דְרִיסָה בְּעוֹפוֹת. וְאִילוּ בָּאֵן – הַבְּרִיתָא
32 עוֹסֶקַת בְּגִדִים וּמְלָאִים, שֶׁאִין לְנֵץ דְרִיסָה בָּהֵם.
33 הַגַּמְרָא חוֹזֵרַת לְקוּשְׁיָא עַל רַב חֲסֵדָא מִהַבְּרִיתָא: מְכָל מְקוֹם, לְרַב
34 חֲסֵדָא קָשְׁיָא מְדַבְרֵי הַבְּרִיתָא, שְׁהָרִי רַב חֲסֵדָא אֵמַר שֶׁיֵּשׁ דְרִיסָה
35 לְחֲתוּל וְנִמְיִיה, וְאִילוּ בְּבֵרִיתָא מְבֵאוּרַר שֶׁאִין לַהֵם דְרִיסָה.
36 מִתְרַצַּת הַגַּמְרָא: הוּא –רַב חֲסֵדָא) דְאָמַר בֵּי הָאֵי תַנָּא, דְתַנָּא,
37 בְּרִיבֵי –שֶׁם חֲכָם) אוּמַר, לֹא אָמְרוּ אִין דְרִיבְתָא לְחֲתוּל, אֲלָא בְּמְקוֹם
38 שְׁאִין אֲנָשִׁים שְׁמַצִּילִין אֵת הָעוֹף אוֹ הַגָּדִי מִן הַדְּרִיסָה, שְׁבֵאוּפֵן זֶה אִין
39 חֲתוּל כּוּעַס כָּל כָּךְ וְאִין הָאֵרַס שְׁלו חוּק. אֲכָל בְּמְקוֹם שְׁנֵי מְצִילִין,
40 יֵשׁ לְחֲתוּל דְרִיבְתָא, שְׁכֵאֲשֵׁר הוּא כּוּעַס יֵשׁ לוֹ אֵרַס חוּק, וְכִשְׁהוּא מְכָה
41 אֵת בְּבַהֲמָה אוֹ הָעוֹף בְּצִיפּוּרָנוּ, הוּא מְשַׁלֵּיךְ בָּה אֵרַס וְחַכְמִים
42 חוֹלְקִים עַל בְּרִיבֵי בּוּזָה, וְסוּבֵרִים שְׁבַכֵּל אִין דְרִיסָה לְחֲתוּל, אָף

43 כֵּאֲשֵׁר יֵשׁ מְצִילִים, כְּפִי שֶׁיִּתְבָּאֵר בְּגַמְרָא לְהִלּוֹן. וְרַב חֲסֵדָא סוּבֵר
44 כְּדַעַת בְּרִיבֵי, וְאִכֵּן הוּא דִּיבֵר רַק בֵּאוּפֵן שֶׁיֵּשׁ מְצִילִים לְבַהֲמָה אוֹ
45 לְעוֹף, וְלִפְיֵכֵךְ אֵמַר שְׁבֵאוּפֵן זֶה יֵשׁ דְרִיסָה לְחֲתוּל וְלַנְמִיִיה. מַה שֶׁאִין
46 כֵּן הַבְּרִיתָא (שְׁמֵבוּאֵר בֵּה שֶׁאִין דְרִיסָה לְחֲתוּל) סוּבֵרַת כְּדַעַת חֲכָמִים
47 שֶׁאִין לְחַלֵּק בּוּזָה, וּבְכָל אִין דְרִיסָה לְחֲתוּל וְנִמְיִיה.
48 הַגַּמְרָא מְקַשָּׁה עַל דְּבָרֵי בְרִיבֵי. מְקַשָּׁה הַגַּמְרָא: וְכִי בְּמְקוֹם שְׁאִין
49 מְצִילִין אִין דְרִיבְתָא, וְהָא הִיא תַרְנַנְגוּלַת דְתַנָּא בֵּי – שְׁהִיתָה בְּבִיתָה
50 שֶׁל רַב בְּהֵנָּא, דְרַהֲט –רִץ) חֲתוּל בְּתַרְתָּה, וְעַל – נִכְנַסָה תַרְנַנְגוּלַת
51 לְאִיִּדְרוּנָא – לְחֵדֵר, וְאִיתְחִיד דְשָׂא בְּאִפִּיה – וְנִסְגְּרָה הַדְּלַת (מִעֲצַמָה)
52 בְּפָנֵי חֲתוּל, וּמְחִיִּיה לְדְשָׂא בְּסִיחּוּפִיָּה – וְהִכָּה חֲתוּל אֵת הַדְּלַת
53 בְּכַף יָדוֹ, וְאִישְׁתַּכַּח עֲלָה – וְנִמְצָאוּ עַל הַדְּלַת חֲמִשָּׁה קוּרְמֵי –(טִיפּוֹת)
54 דְמָא – אֵרַס שֶׁל חֲמֵשׁ אֲצַבְעוֹת. וְמוּכַח מְכָר, שֶׁיֵּשׁ אֵרַס לְחֲתוּל אָף
55 בֵּאוּפֵן שֶׁאִין מְצִילִין לְבַהֲמָה אוֹ לְעוֹף הַנְּדִרְסִים.
56 מִתְרַצַּת הַגַּמְרָא: אָף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִיוּ שֵׁם מְצִילִים לְתַרְנַנְגוּלַת, מְכַל
57 מְקוֹם הַצֵּלַת עֲצָמָה נְמוֹ, שְׁבִרַחָה מִן חֲתוּל, בְּהַצֵּלַת אַחֲרִים דְמֵי,
58 וְלִפְיֵכֵךְ הִיא לְחֲתוּל אֵרַס, מְפָנֵי שְׁכַעַס עַל תַרְנַנְגוּלַת שְׁבִרַחָה וְהַצֵּלָה
59 אֵת עֲצַמָה מִמֶּנּוּ.
60 הַגַּמְרָא מִיִּשְׁבַּת אֵת דַּעַת חֲכָמִים הַסוּבֵרִים שְׁבַכֵּל אִין לְחֲתוּל
61 דְרִיסָה, עִם הַמַּעֲשֶׂה הַנּוֹכַר. מְבֵרַרַת הַגַּמְרָא: וְרַבְּנֵן הַסוּבֵרִים שֶׁלְעוֹלָם
62 אִין דְרִיסָה לְחֲתוּל, אָף כֵּאֲשֵׁר יֵשׁ לוֹ מְצִילִים, כִּיבֵּד יִפְרֹשׁוּ אֵת
63 הַמַּעֲשֶׂה הַנּוֹכַר, שְׁמוּכַח שֶׁיֵּשׁ לְחֲתוּל אֵרַס. מְבֵאֵרַת הַגַּמְרָא: זִיתְרָא
64 אִיתָ לִיָּה – אִכֵּן יֵשׁ לְחֲתוּל אֵרַס, וְלֹא קָלִי זִיתְרָה – אִמְנַם אִינוּ שׁוּרֵף
65 וְנִמְיִית.
66 הַגַּמְרָא מְבֵאֵרַת אִין אַחֵר לִיִּשֵׁב אֵת דַּעַת רַב חֲסֵדָא עִם הַבְּרִיתָא:
67 אִיבָא דְאָמְרֵי, שְׂרַב חֲסֵדָא אִכֵּן סוּבֵר שֶׁיֵּשׁ דְרִיסָה לְחֲתוּל בְּכָל אִין,
68 בֵּין אִם יֵשׁ מְצִילִים וּבִין אִם אִין מְצִילִים, וְהָא מְנִי – הַבְּרִיתָא הַסוּבֵרַת
69 שֶׁאִין דְרִיסָה לְחֲתוּל, כְּדַעַת בְּרִיבֵי הִיא, הַסוּבֵר שְׁבֵאוּפֵן שֶׁאִין
70 מְצִילִים, אִין דְרִיסָה לְחֲתוּל. דְתַנָּא, בְּרִיבֵי אוּמַר, לֹא אָמְרוּ יֵשׁ
71 דְרִיבְתָא לְחֲתוּל וְנִמְיִיה, אֲלָא בְּמְקוֹם שֶׁיֵּשׁ מְצִילִין, שְׁהוּא כּוּעַס וִישׁ
72 לוֹ אֵרַס חוּק. אֲכָל בְּמְקוֹם שְׁאִין מְצִילִין, אִין דְרִיבְתָא, מְשׁוּם שְׁבֵאוּפֵן
73 זֶה אִין חֲתוּל כּוּעַס כָּל כָּךְ, וְאִין הָאֵרַס שְׁלו חוּק. וְהַבְּרִיתָא דִּיבֵרָה
74 בֵּאוּפֵן שֶׁאִין מְצִילִים לְגַדִּי אוֹ לְעוֹף הַנְּדִרְסִים, וְלִפְיֵכֵךְ שְׁנִינוּ שֶׁאִין דְרִיסָה
75 לְחֲתוּל וְנִמְיִיה.
76 מְקַשָּׁה הַגַּמְרָא: וְכִי בְּמְקוֹם שְׁאִין מְצִילִין אִין דְרִיבְתָא, וְהָא הִיא
77 תַרְנַנְגוּלַת דְתַנָּא בֵּי רַב בְּהֵנָּא, דְרַהֲט –רִץ) חֲתוּל בְּתַרְתָּה, וְעַל –
78 נִכְנַסָה תַרְנַנְגוּלַת לְאִיִּדְרוּנָא – לְחֵדֵר, וְאִיתְחִיד דְשָׂא בְּאִפִּיה –
79 וְנִסְגְּרָה הַדְּלַת בְּפָנֵי חֲתוּל, וּמְחִיִּיה לְדְשָׂא בְּסִיחּוּפִיָּה – וְהִכָּה
80 חֲתוּל אֵת הַדְּלַת בְּכַף יָדוֹ, וְאִישְׁתַּכַּח עֲלָיָה חֲמִשָּׁה קוּרְמֵי דְמָא –
81 וְנִמְצָא עַל הַדְּלַת אֵרַס שֶׁל חֲמֵשׁ אֲצַבְעוֹתָיו. מִתְרַצַּת הַגַּמְרָא: הַצֵּלַת
82 עֲצָמָה נְמוֹ בְּהַצֵּלַת אַחֲרִים דְמֵיָא.
83 הַגַּמְרָא מְבֵאֵרַת כְּמוֹהוּ סְפִיקוֹת בְּעִנְיַן דְרִיסַת חֲתוּל וְנִמְיִיה: בְּעָא מִינָיה
84 רַב בְּהֵנָּא מְרַב,